

घडा 1

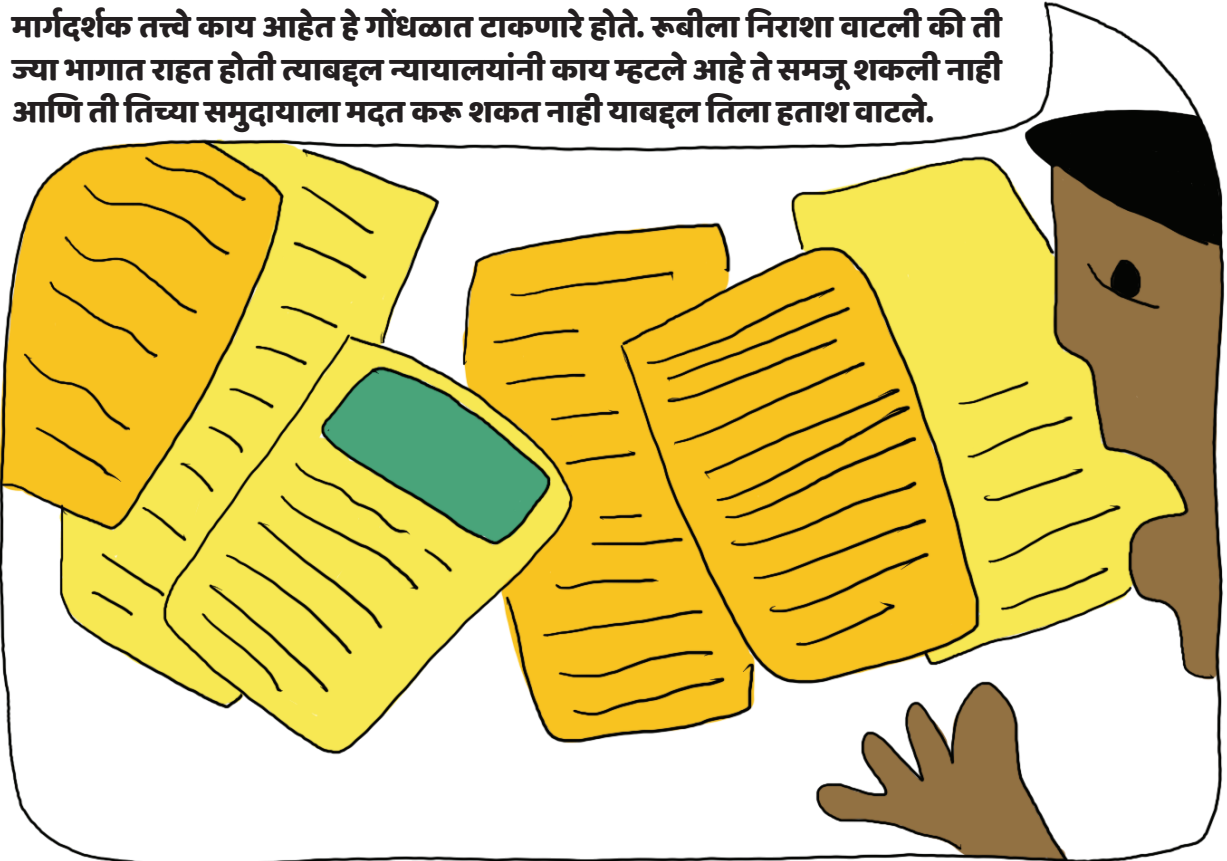
कायदा
आणि तुमचे
दैनंदिन जीवन

प्रस्तावना

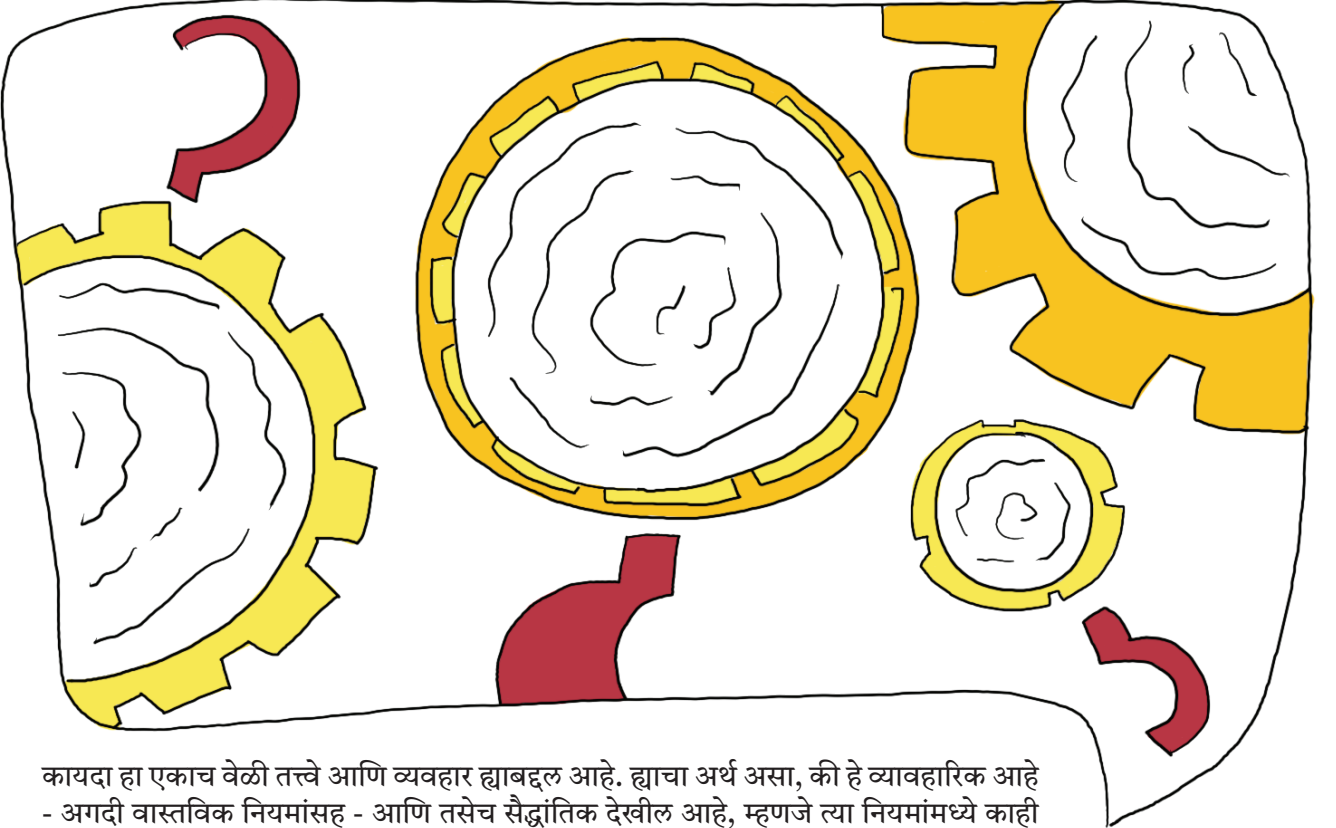
आपण कायद्याचा अभ्यास का करतो? बहुतेक लोक एकतर कायद्याचा अभ्यास व्यावसाय करण्यासाठी, वकील बनण्यासाठी करतात, तर काहीजण शिक्षक होण्यासाठी करतात. तर इतरांना कायद्याबद्दलच्या संशोधन प्रश्नांमध्ये किंवा कदाचित धोरणाचा आकार बदलण्यात किंवा राजकारणी म्हणून सरकारमध्ये भाग घेण्यामध्ये रूचि आहे. पण आपण वरीलपैकी काहीही करत नसतो तर काय ? किंवा वरीलपैकी काहीही कसे करावे हे माहित नाही? कायद्याबद्दल वाचण्यात, विचार करण्यात किंवा ऐकण्यात काही अर्थ आहे का? आणि जर आपल्याला वरीलपैकी काहीही लागू होत नसेल, तर कायद्याबद्दल विचार करण्यास सुरुवात करण्याची योग्य वेळ कधी?

रुबीच्या कथेचा विचार करा.

रुबी ही एका समुदायातील १४ वर्षांची तरुण आणि उद्यमशील मुलगी आहे. तिच्या समुदायात, जी पारंपारिकपणे जंगलात राहणाऱ्या जमातीतील आहे, ती शाळेत औपचारिकपणे शिक्षण घेणारी पहिली व्यक्ती आहे. गावातील वडीलधारी मंडळी अनेकदा तिला महत्त्वाची दिसणारी कागदपत्रे वाचण्यासाठी आणि समजावून सांगण्यासाठी बोलावतात. अलीकडे, उच्च न्यायालयाने त्यांच्या राज्यातील काही वनक्षेत्रांना हत्ती कॉरिडॉर म्हणून चिन्हित केल्याबद्दल काही मार्गदर्शक तत्त्वे जारी केली, ज्याचा परिणाम व्यावसायिक होमस्टे आणि रिसॉर्ट्सच्या वाढत्या संख्येवर होतो. ह्या संदर्भात मार्गदर्शक तत्त्वे आणि त्यांच्या अधिकारांची व्याप्ती समजून घेण्यास समुदाय उत्सुक होता. तरुण मुले विशेषतः उत्साही होती कारण कदाचित याचा अर्थ असा होतो की त्यांच्याकडे मौल्यवान मोकळ्या जागा परत मिळू शकतील. रुबीला उच्च न्यायालयात प्रॅक्टिस करणाऱ्या तिच्या मैत्रिणीच्या काकांकडून निकालाची कॉपी मिळवता आली. तथापि, हा निकाल 60 पानांचा होता, ज्यामध्ये अशी क्लिष्ट भाषा होती की वास्तविक मार्गदर्शक तत्त्वे काय आहेत हे गोंधळात टाकणारे होते. रुबीला निराशा वाटली की ती ज्या भागात राहत होती त्याबद्दल न्यायालयांनी काय म्हटले आहे ते समजू शकली नाही आणि ती तिच्या समुदायाला मदत करू शकत नाही याबद्दल तिला हताश वाटले.

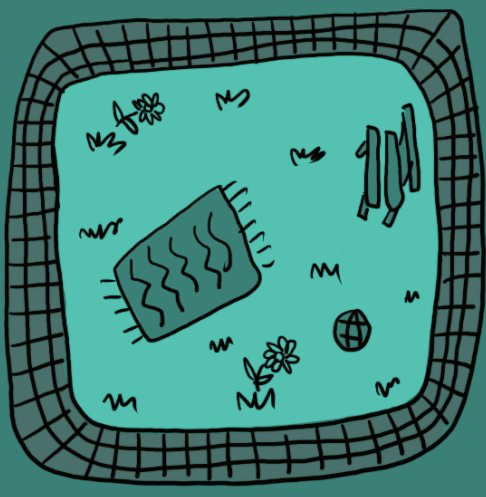
अशाप्रकारे कायद्याने अलिप्त वाटणारी रुबी एकटी नव्हे। आपल्यावर परिणाम करणाऱ्या गोष्टींचे तपशील आणि परिणाम समजून घेण्यास आपण सर्वांनी सक्षम असले पाहिजे. पुढच्या काही पानांमध्ये तुम्ही रुबीसारख्या इतरांना भेटाल. तुम्ही मनोजला भेटाल, जो संघर्ष करतो आणि नंतर न्यायालयांद्वारे आपल्या समुदायासाठी पीक विम्याच्या स्वरूपात राहत मिळवून देतो. तुम्हाला सलीम ह्या तरुण पारितोषिक विजेत्या छायाचित्रकाराची भेट होईल, जो निषेधाचे फोटो काढत आपले काम करत असताना अधिका-यांसोबत अडचणीत येतो. तुम्ही ध्रुविकाला देखील भेटाल, जिला आर्थिक फसवणुकीला बळी पडल्यामुळे फौजदारी न्याय प्रक्रियेत मार्गशोधन करावे लागते

कायदा हा एकाच वेळी तत्त्वे आणि व्यवहार ह्याबद्दल आहे. ह्याचा अर्थ असा, की हे व्यावहारिक आहे - अगदी वास्तविक नियमांसह - आणि तसेच सैद्धांतिक देखील आहे, म्हणजे त्या नियमांमध्ये काही तर्क आहे. उदाहरणार्थ, कायद्याने परवानगीशिवाय एखाद्याच्या खाजगी मालमत्तेत प्रवेश करण्यास मनाई केली आहे आणि हे केल्याबद्दल अतिक्रमण केल्याच्या गुन्ह्यासाठी तुम्हाला शिक्षा होऊ शकते. ह्या निर्बंधामागील तत्त्व हे आहे की जेव्हा एखाद्याच्या मालमत्तेचे रक्षण करण्याचा अधिकार सुरू होतो तेव्हा तुमचे फिरण्याचे स्वातंत्र्य संपुष्टात येऊ शकते. कायद्याने ह्या दोन्ही गोष्टी एकत्र असल्या तरी अनेकदा त्या वेगळ्या होतात. आपल्या शाळांमध्ये आणि विद्यापीठांमध्ये आपण अनेकदा केवळ तत्त्वांचा अभ्यास करत असतो आणि आपल्या दैनंदिन जीवनात आपण तत्त्वांचा फारसा विचार न करता केवळ नियमांचे पालन किंवा आचरण करत असतो. रुबी, मनोज, ध्रुविका आणि सलीम ह्यांच्यासमोर व्यावहारिक समस्या येतात. कितीही प्रमाणात असली तरीही, त्यांना एकत्रित करण्यासाठी - कृती करण्यासाठी - त्यांना ह्या प्रत्येक व्यावहारिक समस्येमागील तत्त्वे समजून घेणे आवश्यक आहे.

तुमच्या समोर येणाऱ्या सर्व कथांमध्ये तुम्हाला दैनंदिन जीवनातून कायदेशीर प्रश्न निर्माण झालेले दिसतील, तुम्हाला त्यांचे हक्क बजावू पाहणारे तरुण सापडतील आणि ते तुम्हाला नागरी जागांच्या संदर्भात सापडतील. ह्या कार्यपुस्तिकेचा उद्देश तुम्हाला तुमच्या आजूबाजूच्या परिस्थितीवर फेरविचार करायला लावणे आणि ह्या तीन संदर्भातील कायद्याबद्दल विचार करणे हे आहे.

आता ह्या प्रत्येकाचा थोडा तपशीलवार विचार करूया.

कायदा आणि दैनंदिन जीवन

जेव्हा तुम्ही शाळेच्या इमारतीत, सिनेमा किंवा बस किंवा मेट्रोमध्ये सुद्धा प्रवेश करता तेव्हा तुम्हाला नोटिस दिसतात ज्या तुम्हाला त्या भागात असण्याबाबत काय करावे आणि काय करू नये हे सांगतात. उदाहरणार्थ, जेव्हा तुम्ही शाळेच्या इमारतीत प्रवेश करता, तेव्हा तुम्हाला तुमचा मोबाईल फोन वापरण्याबद्दल किंवा धूम्रपान किंवा च्युइंगगमबद्दल पोस्टर दिसू शकते. हे असे नियम आहेत, ज्यांचा वापर आपण ज्या स्थानांशी संवाद साधतो त्या जागा नियंत्रित करण्यासाठी केला जातो आणि परिणामी, आपण कसे वागतो व स्वतःचे आचरण यावर प्रभाव टाकतो. आपल्या दैनंदिन जीवनात कोणत्या प्रकारचे नियम आढळतात? कायदा फक्त नियमांबद्दल आहे जे आपण पाळले पाहिजेत का आपण परिपूर्ण जीवन जगले पाहिजे अशा अधिकारांबद्दल देखील आहे?

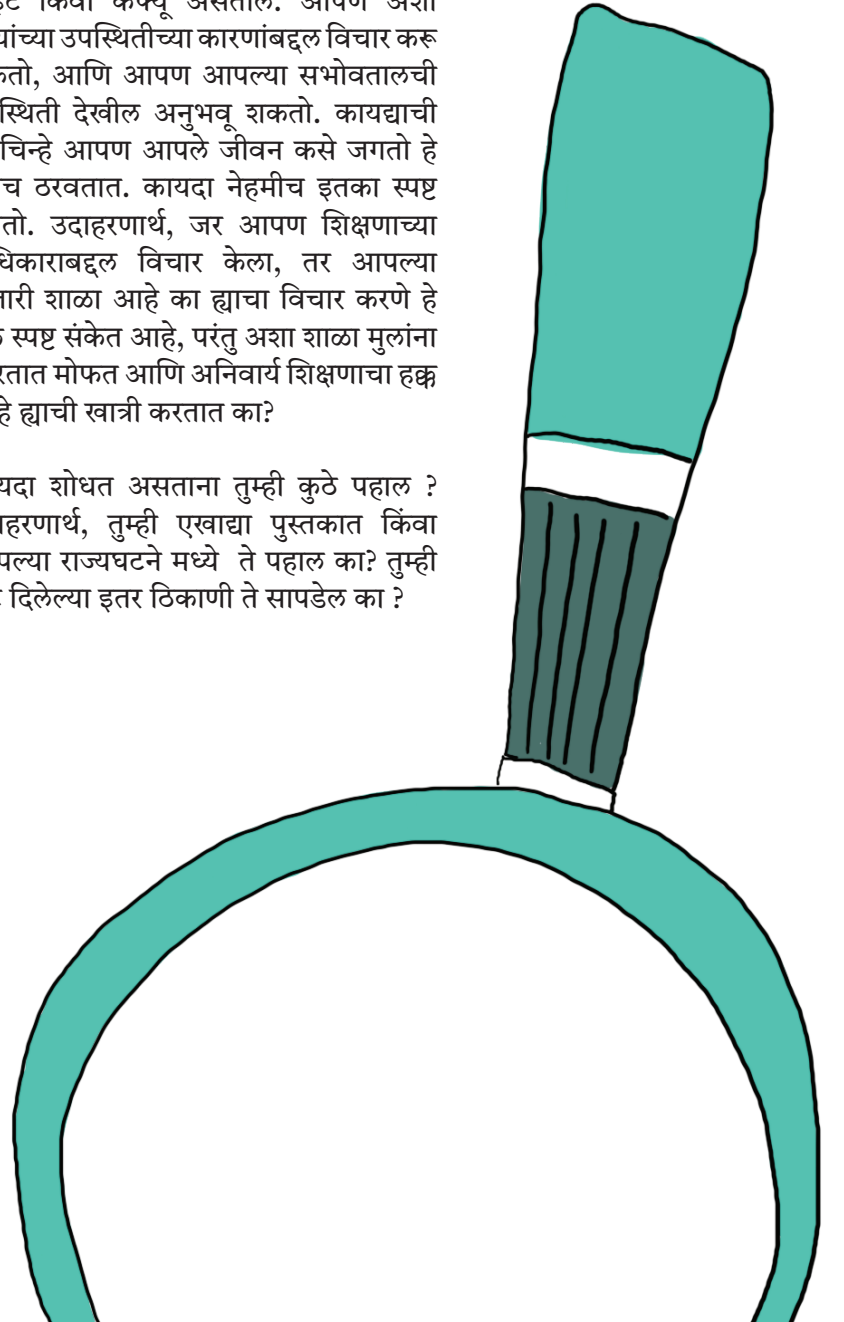
जर ते नियमांपेक्षा जास्त असेल तर, शाळेच्या इमारतीच्या उदाहरणाकडे परत जाऊ या. काही सुरक्षितता प्रक्रिया, स्वच्छताविषयक मानके किंवा खेळ आणि परवडणारे शिक्षण यासंबंधीच्या सुविधांची खात्री देणाऱ्या शाळेचे हक्कही आमच्याकडे आहेत का?

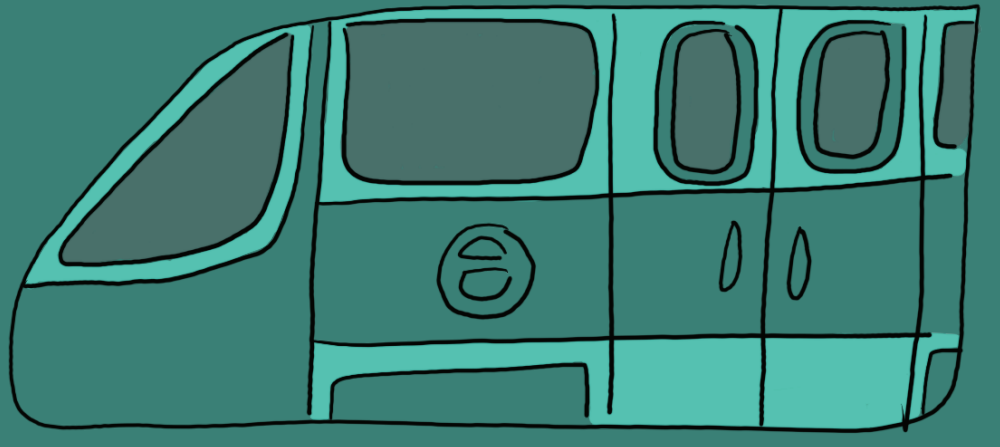
हे असे प्रश्न आहेत जे आम्ही ह्या कार्यपुस्तिकेत शोधू इच्छितो. आपल्या दैनंदिन व्यवहारात कायदा कसा उदयास येतो हे आम्ही वघावे. ह्याचे कारण असे की, आम्हाला कायद्याची कल्पना अमूर्त, दूरचा विषय म्हणून नव्हे ज्यांची न्यायालये, संसदे आणि सरकारी कार्यालयांमध्येच आवश्यक असते, परंतु कायदा ही अशी गोष्ट आहे ज्याला आपण स्पर्श करू

शकतो आणि अनुभवू शकतो. तुम्हाला काय वाटते? कायदा हा केवळ विचार करण्यासारखा विषय आहे, की आपल्यालाही जाणवणारी गोष्ट आहे? का त्याचा आपल्यावर ही परिणाम होऊ शकतो?

आपल्यापैकी बरेच जण इतरांपेक्षा कायदा अधिक ठळकपणे पाहू शकतात उदाहरणार्थ, जर आपल्या शेजारी पोलीस गस्त किंवा चेक पॉइंट किंवा कर्फ्यू असतील. आपण अशा दृश्यांच्या उपस्थितीच्या कारणांबद्दल विचार करू शकतो, आणि आपण आपल्या सभोवतालची उपस्थिती देखील अनुभवू शकतो. कायद्याची ही चिन्हे आपण आपले जीवन कसे जगतो हे लगेच ठरवतात. कायदा नेहमीच इतका स्पष्ट नसतो. उदाहरणार्थ, जर आपण शिक्षणाच्या अधिकाराबद्दल विचार केला, तर आपल्या शेजारी शाळा आहे का ह्याचा विचार करणे हे एक स्पष्ट संकेत आहे, परंतु अशा शाळा मुलांना भारतात मोफत आणि अनिवार्य शिक्षणाचा हक्क आहे ह्याची खात्री करतात का?

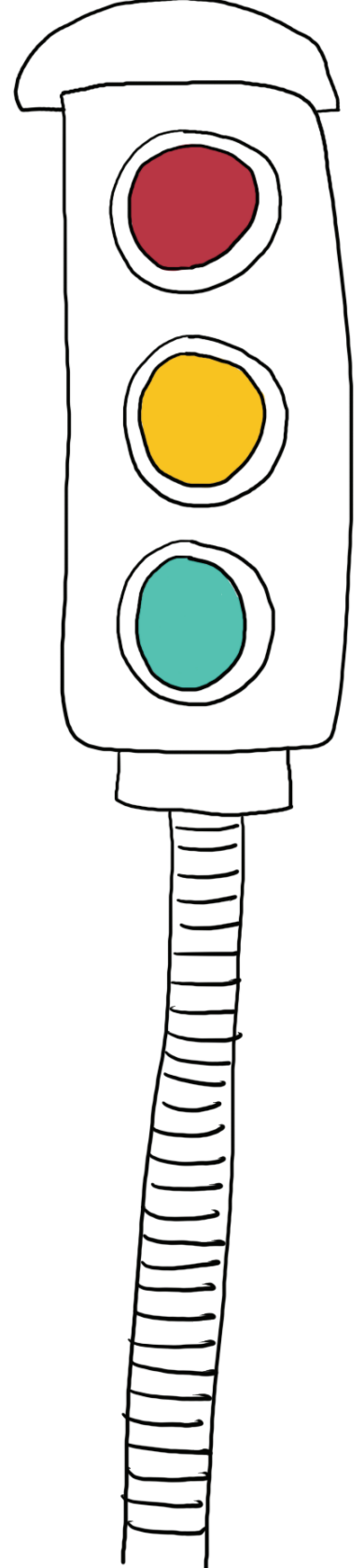
कायदा शोधत असताना तुम्ही कुठे पहाल ? उदाहरणार्थ, तुम्ही एखाद्या पुस्तकात किंवा आपल्या राज्यघटने मध्ये ते पहाल का? तुम्ही भेट दिलेल्या इतर ठिकाणी ते सापडेल का ?

पुढच्या वेळी तुम्ही बस पकडता किंवा मेट्रोने जाताना आजूबाजूला एक नजर टाका आणि कायदा काय रूप घेतो ते पहा. आपण एक उदाहरण घेऊ. मेट्रोमध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरे असण्यासाठी कायद्याची गरज आहे का ? आपण त्यांच्या हेतूबद्दल विचार करू शकतो का ? काही लोक असा वाद करू शकतात की असे कॅमेरे असणे हे मेट्रोवरील लोकांची सुरक्षितता आणि संरक्षा सुनिश्चित करण्यासाठी महत्वाचे आहेत. इतर लोक ह्याचा विरोध करताना म्हणू शकतात की, सरकार लोकांच्या गोपनीयतेचे उल्लंघन न करता आणि आमच्या सर्व हालचालींवर लक्ष न ठेवता हा अधिकार प्रदान करू शकते. तुम्ही घरातून, शाळेत, कामावर, चित्रपटगृहात, रुग्णालयात किंवा खेळायला जाताना कायद्याचे इतर पैलू कोठे पाहतात याचा विचार करावा अशी आमची इच्छा आहे.

हे कार्यपुस्तक हा विचार करण्याचे आमंत्रण आहे की कायदा फक्त पुस्तकात नाही, तर आपण राहतो त्या जागेत दिसणारी गोष्ट आहे. असे करताना, आम्ही इच्छितो की आपण सूचना किंवा वस्तू ह्यासारख्या सामग्रीकडे लक्ष द्यावे, जसे की वाहतूक दिवे, किंवा ज्या ठिकाणी आपण सहल किंवा निषेध करू शकतो, हे विविध साहित्य, वस्तू आणि मोकळी जागा असे अर्थ का निर्माण करतात, ज्यामुळे आपण कसे वागले पाहिजे किंवा एखाद्या विशिष्ट जागेत आपण कशाप्रकारे मागण्या केल्या पाहिजेत ह्याचा विचार करावा.

तरुण लोक आणि कायदा

खालील परिस्थितीचा विचार करा.

तुम्हाला शहराच्या मध्यावर्ती भागापासून मुख्य रेल्वे स्थानकापर्यंत जायचे आहे. तुम्ही सध्या कुठे आहात आणि तुम्हाला शेवटी कुठे जायचे आहे, हे तुम्हाला माहित आहे पण तिथे कसे जायचे हे तुम्हाला माहित नाही. सर्वात उपयुक्त मदत काय असेल?

❖ प्रवासाच्या सुरुवातीला कोणीतरी तुम्हाला दिशा समजावून सांगते

❖ तुम्ही प्रवास करत असताना वाटेत असलेल्या लोकांना विचारता

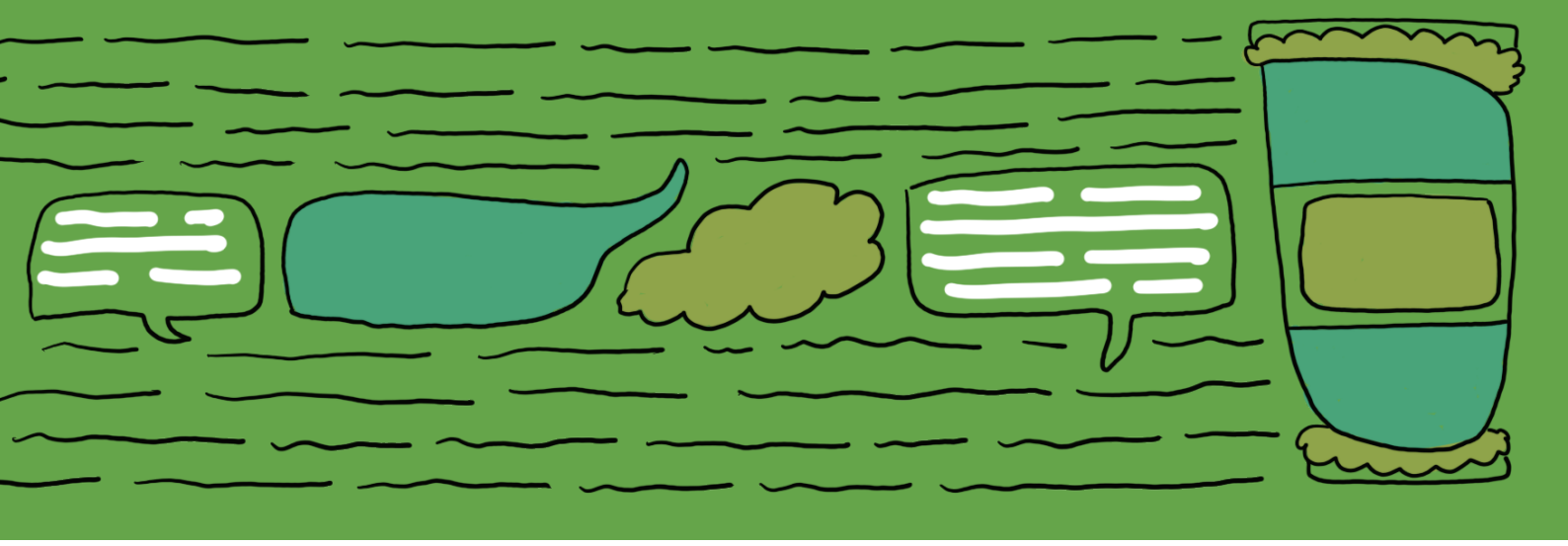
❖ मार्ग स्पष्टपणे चिन्हांकित केलेला आपला स्वतःचा नकाशा असतो

पहिले दोन उपयोगाचे असले तरी ते विश्वसनीय नसू शकतात. तुम्हाला दिलेले दिशानिर्देश तुम्ही विसरू शकता किंवा त्या व्यक्तीला तुम्हाला सर्वोत्तम दिशा देण्यासाठी पुरेशी माहिती नसू शकते किंवा तुम्हाला काही अडथळे येऊ शकतात आणि त्याभोवती कसे जायचे हे तुम्हाला माहित नसते. तुम्ही वाटेत लोकांवर अवलंबून राहिल्यास तुम्हाला जास्त वेळ लागू शकतो कारण लोकांनाही दिशा माहित नसू शकते. नकाशा असणे तुम्हाला स्वतःसाठी सर्वोत्तम मार्ग निवडण्यात मदत करेल. मार्गात अडथळा असला किंवा तुम्ही कुठे आहात हे लोक तुम्हाला सांगू शकत नसले तरीही तुमच्या मदतीसाठी तुमच्याकडे नकाशा असेल.

कायद्याचे ज्ञान आणि त्याबद्दल तुम्हाला कुठे अधिक माहिती मिळेल हे जाणून घेणे हे तुमच्यासाठी सर्वात शक्तिशाली साधन आहे. तुमच्या हक्कांची आणि तुमच्या कर्तव्यांची जाणीव असणे म्हणजे तुमच्यासाठी अन्यायापासून स्वतःचे रक्षण करण्यासाठी नकाशा असण्यासारखे आहे. इतर तज्ञ जसे की वकील मदत करू शकतात परंतु जोपर्यंत समस्या काय आहे आणि तुम्हाला कुठे मदत घ्यावी हे तुम्हाला स्पष्टपणे माहित नसेल तोपर्यंत तुम्ही न्यायाच्या त्या प्रवासात हरवून जाऊ शकता.

कल्पना करा की समानतेचा अधिकार हा भारतीय राज्यघटनेने आपल्याला दिलेला मूलभूत अधिकार आहे, हे तुम्हाला माहितच. तर काय होऊ शकते? तुम्हाला कदाचित माहित नसेल की एखादा नियोक्ता तुमच्याशी जात, धर्म, लिंग इत्यादींच्या आधारावर भेदभाव करू शकत नाही. जर कोणी तुमच्याशी भेदभाव करत असेल तर तुम्ही न्यायालयात जाऊ शकता हे तुम्हाला माहित नसेल. समजा तुम्हाला माहित नसेल की १८ वर्षांवरील प्रत्येक भारतीय नागरिकाला मतदानाचा अधिकार आहे. तुम्ही निवडणुकीत भाग घेऊ शकता हे तुम्हाला माहित नसेल आणि त्यामुळे सरकारबद्दल तुमचे विचार व्यक्त करण्यासाठी सर्वात महत्त्वाची भूमिका - तुमचे मत तुम्ही वापरणार नाही. तुमचे अधिकार काय आहेत आणि तुम्ही त्यांचे संरक्षण कसे करू शकता हे माहित नसल्यामुळे तुमच्याशी अन्यायकारक वागणूक होऊ शकते.

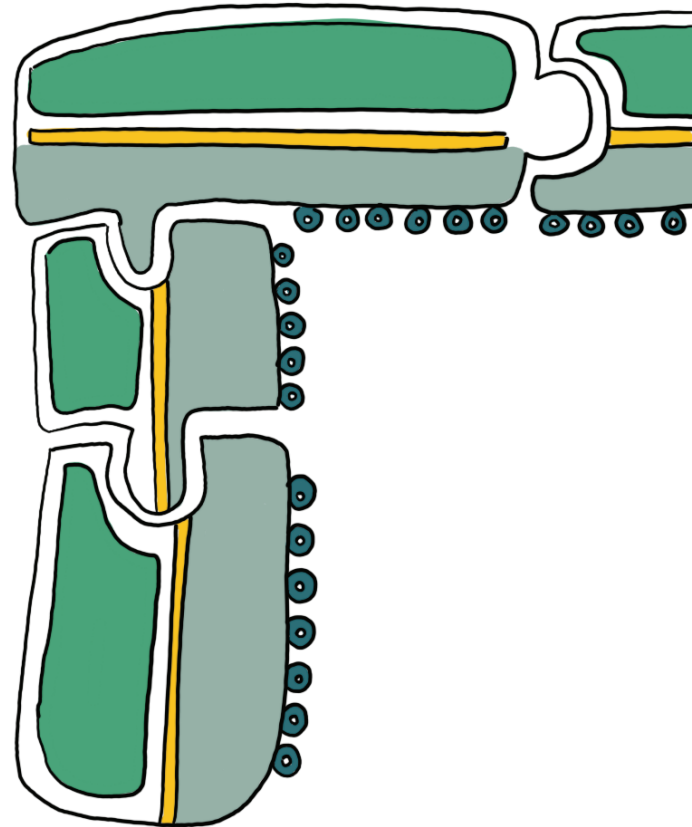

कायदा हा प्रौढांसाठी आहे अशी एक धारणा आहे. पण कायदा केवळ प्रौढ लोकांवर परिणाम करतो का? तरुणांचा कायद्याशी संबंध कसा असू शकतो? आपली परिस्थिती कशीही असो, वय काहीही असो, कायदा आपल्या सर्वांसाठी उपयुक्त आहे. उदाहरणार्थ, समानतेचा अधिकार हा आपल्या सर्वांना आहे, जर तुम्हाला तुमच्या धर्मांमुळे एखाद्या विशिष्ट शाळेत जाण्याची परवानगी कोणी देत नसेल तर तुम्ही चौदा वर्षांचे असून ही त्या शाळेला न्यायालयात नेऊ शकता. तुम्हाला तुमची पहिली नोकरी मिळाल्यावर, तुम्ही एक महिला असाल आणि तुम्हाला कोणत्याही प्रकारच्या लैंगिक छळाचा सामना करावा लागला असेल, तर तुम्ही तुमच्या संस्थेच्या अंतर्गत तक्रार समितीकडे अपील करू शकता. अशी समिति प्रत्येक संस्थेकडे असणे कायदानुसार आवश्यक आहे. तुम्ही तुमच्या हक्कांची मागणी करण्यापूर्वी तुम्ही प्रौढ होण्यापर्यंत किंवा तुम्ही जीवनात एक विशिष्ट स्थिती गाठेपर्यंत थांबण्याची गरज नाही. कारण तुम्ही जन्माने भारतीय नागरिक आहात आणि आपल्या राज्यघटनेनुसार तुम्हाला हे अधिकार मिळाले आहेत.

कायदा इतर मार्गाने देखील कार्य करतो - तो तुम्हाला लागू होण्याआधी विशिष्ट वयापर्यंत थांबत नाही. कायद्याचे पालन न केल्यास शिक्षा होऊ शकते. जर एखाद्या पोलिसाने तुम्हाला गाडी वेगात चालवताना पकडले आणि तुम्ही असा दावा केला की तुम्हाला वेगमर्यादा माहित नाही आणि तुम्ही नुकतेच गाडी चालवायला शिकायला सुरुवात केली असेल. तरी पण पोलिस तुम्हाला दंड करू शकतात. जर तुम्ही अल्पवयीन असाल, म्हणजे तुमचे वय 18 वर्षांपेक्षा कमी असेल तर ते विचारात घेतले जाईल, तरीही अविचारीपणे गाडी चालवल्यामुळे होणाऱ्या कोणत्याही हानीसाठी तुम्हालाच जबाबदार धरले जाईल. आपण कोणीही असलो तरीही, आपण सर्वांनी कायद्याचे पालन करणे आवश्यक आहे.

कायदा मृत वस्तू देखील नाही. उदाहरणार्थ, शिक्षणाचा अधिकार कायदा २००४ साली मंजूर

झाला. जेव्हा विधेयक संसदेत पास होते तेव्हा ते कायदा बनण्याच्या प्रक्रियेचा तुम्ही थेट भाग नसाल, परंतु विधेयकासंबंधीच्या सार्वजनिक चर्चांमध्ये भाग घेण्यासाठी तुमचे वय १८ वर्षांपेक्षा जास्त असणे आवश्यक नाही. असे चर्चेला प्री-लेजिस्लेटिव्ह सार्वजनिक सल्लामसलत म्हणून संबोधले जाते. तुम्ही तुमच्या मित्रां बरोबर अधिक न्याय्य आणि अधिक लोकांच्या गरजा प्रतिबिंबित करणाऱ्या कायद्यांसाठी मोहीम करू शकता. एकदा तुमचे मतदान करण्याचे वय झाले की संसदेत तुमचा आवाज कोणाला द्यायचा हे ठरवण्यात तुम्ही भूमिका बजावू शकता. तुमचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत, हे तुम्हाला माहित असले तर तुम्ही बदल आणू शकता.

आमच्या नागरी जागा

तर आता आपण आपल्या दैनंदिन जीवनात कायद्याचा विचार करत आहोत. पण रोजचे जीवन म्हणजे काय? आम्ही संबंध दिवसातून वेगवेगळ्या परिस्थितीतून जातो. आपल्या आजूबाजूच्या परिस्थितीशी संबंधित स्वतःबद्दल विचार करा. तुम्ही सर्व ठिकानी एकसमान व्यक्ती आहात का? तुम्ही घरात, शाळेत, क्रीडा मैदानावर, तुमच्या कामाच्या ठिकाणी किंवा तुमच्या स्थानिक प्रशासकीय कार्यालयात समान व्यक्ती आहात का? ज्याप्रमाणे आपण वेगवेगळ्या ठिकाणात वेगवेगळ्या भूमिका घेतो, त्याप्रमाणे कायदा देखील तसेच करतो. कायदा समजून घेण्याचा एक उपयुक्त मार्ग म्हणजे तो भूमिकांच्या संदर्भात समजून घेणे.

काही ओळखण्यायोग्य जागा तुमचे घर, तुमची शाळा किंवा तुमचे कामाचे ठिकाण असू शकतात. ह्या कार्यपुस्तकात तुमचे सार्वजनिक जीवन आणि नागरी जागांमध्ये सार्वजनिक सहभागाला आकार देणाऱ्या कायद्यांबद्दल विचार मांडले आहे।

नागरी जागा म्हणजे काय?

नागरी जागांचा समुदायाचा विस्तार म्हणून विचार करा. एक भौतिक जागा, जिथे एखादी व्यक्ती स्वतःला व्यक्त करू शकते आणि समुदायाचे सक्रिय सदस्य होऊ शकते. नागरी जागा संघटित करण्यासाठी, व्यक्त करण्यासाठी, निषेध करण्यासाठी आणि बदल घडवून आणण्यासाठी वापरल्या जाऊ शकतात. चला आपल्या भोवतीची चौकशी करू या आणि या भौतिक जागा नागरी जागा म्हणून कशा समजल्या जाऊ शकतात ते पाहू या.

नागरी जागा कृतीबद्दल आहेत. हे एक कायदेशीर, राजकीय आणि सामाजिक क्षेत्र आहे, जे आम्हाला आवाहन करते:

माहिती घ्या

सावध रहा

सहभागी व्हा

तुमच्या भोवतीची ही तीन सामान्य क्षेत्रे ओळखा - त्यांच्या दैनंदिन उद्देशाचा विचार करा आणि मग ते नागरी जागा म्हणून कसे बदलले जातील याचा विचार करा.

दैनंदिन जीवनात

मॉर्निंग वॉक, खेळ, मित्र आणि कुटुंबासह पिकनिक

PARK

नागरी जागा म्हणून

विद्यार्थ्यांच्या गटासाठी स्थानिक समुदाय प्रमुख किंवा निवासी कल्याण संघटनेला प्रतिनिधित्व करण्यासाठी स्वाक्षरी करणारी याचिका आयोजित करण्यासाठी जागा

आधार नोंदणीमध्ये मदत करण्यासाठी रहिवाशांसाठी कायदेशीर जागरूकता स्टॉल उभारण्यासाठी जागा

दैनंदिन जीवनात

प्रेक्षणीय स्थळे, पर्यटन आणि शालेय पर्यटन

MONUMENT

नागरी जागा म्हणून

अन्यायकारक कायदांच्या किंवा कार्यकारी कारवाईच्या विरोधात निषेध आयोजित करण्यासाठी आणि होस्ट करण्यासाठी ठिकाण.

दैनंदिन जीवनात

वर्ग, शिक्षण, विद्यार्थी शिक्षक संवाद

SCHOOL

नागरी जागा म्हणून

तुमच्या स्थानिक नगरपालिका निवडणुकीसाठी निवडणूक बूथ बनवण्याची जागा

पण ते तितके सोपे नाही. नागरी जागा देखील संरक्षित करणे आवश्यक आहे. ही अशी ठिकाणे आहेत, जिथे सर्व नागरिक, त्यांची पार्श्वभूमी, वय, जात, धर्म, रंग यांचा विचार न करता त्यांचे हक्क बजावण्यासाठी बाहेर पडू शकतात. ह्याचा अर्थ, ह्या जागा सुरक्षित असणे आवश्यक आहे. हे कार्यपुस्तक प्रमुख कायदेशीर प्रश्नांकडे पाहते, जे तुम्हाला नागरी जागा, त्यामधील तुमची भूमिका आणि त्या भूमिकेची कृती कशी करावी हे समजून घेण्यास मदत करेल.

ह्या कार्यपुस्तकाचा वापर

पुढील काही धड्यांमध्ये, तुमची नागरी जागा सुलभ करणाऱ्या महत्वाच्या कायदेशीर संरचना समजून घेण्यासाठी तुम्ही प्रवास करा. तुम्ही खालचे विषय जवळून पहाल:

राज्यघटना:
त्याची मूलभूत तत्त्वे काय आहेत? ही तत्त्वे आपल्या कायद्यांचा आधार कसा बनतात?

न्यायालये
आमच्या न्यायालयांची रचना कशी आहे? त्यात आपण कसे पोहोचू शकतो

फौजदारी न्याय प्रणाली
जेव्हा आपली भूमिका कायद्याच्या विरोधामध्ये असते तेव्हा काय होते? जेव्हा आपण एखाद्या गुन्ह्याला बळी पडतो तेव्हा आपण प्रणाली ह्यातून मार्ग कसा कोढतो ?

निवडणूक प्रणाली
सरकारात आपला औपचारिक सहभाग कसा दिसतो? कोणती तत्त्वे आणि प्रणाली हे सुलभ करू शकतात?

तथापि, आपण मूल नियम लक्षात ठेवला पाहिजे. आम्ही सिद्धांत आणि सराव ह्यांना एकमेकांजवळ आणण्याचा प्रयत्न करत आहोत. त्यामुळे प्रत्येक तत्त्व क्रियाकलापांसह असेल आणि प्रत्येक टप्प्यावर, तुम्हाला तुमच्या संदर्भाबद्दल विचार करण्यास प्रोत्साहित केले जाईल.

जेव्हा तुम्हाला ? चिन्ह दिसते, तेव्हा आजूबाजूला पाहण्यासाठी सज्ज व्हा - तुम्हाला तुमच्या आसपासच्या परिस्थितीचा किंवा तुम्ही काय वाचत आहात ह्याचा विचार करणे आवश्यक आहे.

जेव्हा तुम्हाला ६ चिन्ह दिसेल, तेव्हा थांबा. हा मुद्दा थांबून विशेष नोंद घेण्याची जागा आहे. ही एक उत्तम खूण किंवा समझून लक्षात ठेवण्यासारखी आहे.

प्रत्येक धड्याच्या शब्दकोषाचा आधार घ्या, पुढील माहिती गोळा करा आणि ह्या कार्यपुस्तिकेच्या पलीकडे प्रवास करा.

शेवटी, हे कार्यपुस्तक तुमच्यासाठी सुविधेचे माध्यम आहे. आम्ही बऱ्याचदा दुर्गम समस्यांसारख्या वाटणाऱ्या समस्यांचे निराकरण करित आहोत आणि त्यांचे व्यवस्थापन करण्यायोग्य लहान भागांमध्ये मोडून करित आहोत. आपल्या सभोवतालच्या परिस्थितीकडे पुनर्विचार करणे, एजन्सी पुनर्संचयित करणे आणि पुन्हा आशा जागृत करणे हे ध्येय आहे.

तर एकदा आपण कार्यपुस्तिका पाहिल्यानंतर काय वेगळे होण्याची आपण अपेक्षा करू शकतो?

ह्या कार्यपुस्तिकेच्या शेवटी, तुम्ही याबतीत सक्षम असाल:

❧ तुमच्या दैनंदिन जीवनात आणि आसपासच्या परिसरात कायद्याची उपस्थिती ओळखणे.

❧ दूरच्या मुद्द्या ऐवजी तुमच्या विशिष्ट संदर्भात कायद्याचा विचार करणे.

❧ संस्था, अभिनेते आणि कार्यपद्धती ह्यामागील तत्त्वे आणि तर्क समजून घेणे.

❧ तुमच्या नागरी जागा स्पष्ट आणि कृती करण्यायोग्य जागा म्हणून पहाणे. कायद्याबद्दल सरळ आणि सहज बोलणे!